

klassenlose oder zumindest eine klassenoffene-Gesellschaft mit hoher Mobilitätsrate voraus". Daarmee is het streven naar de aandacht voor arbeidsvoldoening voor von Ferber voorgoed herkend als een ideologie, welke getuigt van een pessimistische instelling t.a.v. de industriële maatschappij. Een ideologie, welke evenals de burgerlijke kritiek op de moderne kunst afkomstig is uit het denkpatroon van de middeleeuwen.

In nogal sterk filosofisch-idealistisch getinte uiteenzettingen tracht de auteur vervolgens aan te geven, dat het veeleer de taak van de sociologie is, de maatschappij ervan bewust te maken, dat het traditioneelburgerlijke verinnerlijkte arbeidsbegrip niet in overeenstemming is met de werkelijkheid van de industriële maatschappij. Zo komt hij tenslotte tot de volgende paradoxale conclusie: des te groter de aandacht voor het verschijnsel arbeidsvreugde, des te geringer de kansen van verwerkelijking.

Het is geen gemakkelijke opgave om uit te maken of Christian von Ferber met deze studie een bijdrage heeft geleverd tot oplossing van het sociologisch aspect voor het probleem arbeidsvreugde. De betekenis van de arbeidsvoldoening als sociaal-psychologisch vraagstuk is met deze analyse niet weggeredeneerd. Eén

van de onbevredigende kanten van dit boek is m.i. het achterwege blijven van een werkelijke confrontatie met de tot nu toe verrichte empirische onderzoeken.

Nergens in dit boek hoort men iets over de wijze waarop de onderzoekers tot nu toe meer of minder bewust rekening hebben gehouden met de door von Ferber gesignaleerde methodische en kennissociologische problemen. De beschouwingen over de arbeid in de industriële maatschappij worden filosofisch nogal uitgesponnen, terwijl ze gebaseerd zijn op weinig genuanceerde en nogal stereotype sociologische gegevens.

Hetzelfde geldt voor de beschouwingen, gewijd aan de parallel in de ontwikkeling van de moderne kunst en de industriële productie. De typering van beide verschijnselen met de begrippen specialisatie, abstractie en psychologisering is weinig overtuigend en nogal gezocht.

De probleemstelling en de beschouwingen over de Duitse onderzoeken van voor de eerste wereldoorlog zijn zonder twijfel belangwekkend, de overige beschouwingen werken m.i. eerder verwarrend, dan verhelderend. Het probleem is bovendien te veel omvattend om in 130 pagina's te worden behandeld.

F. VOLLEMA.

Ontvangen publikaties

N.B. In het onderstaande worden alle ingekomen publikaties opgenomen. De redactie behoudt zich het recht voor hieruit zo nodig een keuze te doen voor recensie.

Richard T. Morris, The two way mirror, National status in foreign student's adjustment. The University of Minnesota Press, Minneapolis, 1960. 215 blz. Prijs \$ 4.50.

Marvin K. Opler (ed.), Culture and mental health. Cross-cultural studies. New York, The MacMillan Press, 1959. 533 blz. Prijs \$ 8.75.

Jerome G. Manis & Samuel I. Clark (ed.), Man and society. An introduction to social science. New York, The MacMillan Company, 1960. 784 blz. Prijs \$ 7.50.

Gezondheidsraad, Rapport van de Subcommissie tot normalisatie van termen, eenheden en verhoudingsmaten uit de ziekteverzuim- en uitkeringsstatistiek van de Nationale Commissie voor de Gezondheidsstatistiek. Overdruk uit: Verslagen en Mededelingen betreffende de Volksgezondheid Nr. 1, jan. 1960. 70 blz.

Dr. Meindert J. W. de Groot & P. van Leeuwen, Consequenties van standaardisatie naar leeftijd voor de ziekteverzuimcijfers der bedrijven. Overdruk uit: Mens en Onderneming, juli 1960.

Economisch Instituut voor de Middenstand, Bedrijfsgegevens voor de detailhandel in herenmode-artikelen en in herenconfectie over 1958. Bedrijfseconomische publikaties. Den Haag, 1960. 122 blz. Prijs f 4,—.

Huishoudrekeningen van de arbeiders der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal 1956/57. Bureau voor de statistiek der Europese Gemeenschappen. 440 blz. Prijs f 3,80.

- Die Flüchtlingssituation 1958.* Eine Studie. Innere Mission und Hilfswerk der Evangelischen Kirche in Deutschland, 1958. 68 blz. Niet in de boekhandel.
- William Kornhauser,* The politics of mass society. London, Routledge & Kegan Paul, 1960. 256 blz. Prijs 25 sh.
- Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, Hoge Autoriteit,* Inlichtingen over de stelsels waarbij de lonen zijn gekoppeld aan de produktie, de prestatie en de produktiviteit. Kolenmijnen (Rapport over Frankrijk, België, Italië, Duitsland); IJzerertsminbouw (Id. Italië, Luxemburg, Duitsland, Frankrijk); IJzer- en staalindustrie (Id. Duitsland, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, België, Italië); benevens 3 samenvattende verslagen over de genoemde bedrijfstakken. Luxemburg, sept. 1959. Prijs onbekend.
- Jean Combaire & Werner J. Cahnman,* How cities grew. The historical sociology of cities. The Florham Park Press, Madison, 1959. 141 blz.
- Dr. G. J. van der Top,* Samenvoeging van gemeenten. Analyse der parlementaire behandeling sinds 1851. Vuga-boekerij, Arnhem, 1960. 186 blz. Prijs geb. f 13,75.
- Clark Tibbitts (ed.),* Handbook of social gerontology. Societal aspects of aging. Chicago University Press, 1960. 770 blz. Prijs \$ 10,—.
- Migranten in Sloterveer.* Aanpassingsmoeilijkheden bij migrantengezinnen in een Amsterdamse tuinstad. Samenvattend verslag van een onderzoek, in opdracht van de Sociale Raad te Amsterdam ingesteld door het ISONEVO. Amsterdam, 1960. 49 blz.
- Dr. R. van Dijk,* Mens en Medemens. Een inleiding tot de sociologie. Sociaal-economische boekerij. Zomer en Keuning, Wageningen, z.j. Tweede druk. Prijs geb. f 9,75.
- Dieter Weidenfeld,* Der Schauspieler in der Gesellschaft. Beitrag zur Soziologie des Schauspielers. Deutscher Aertzte-Verlag GmbH, Keulen, 1959. 69 blz.
- Dr. E. V. W. Vercruyjsse,* Het ontwerpen van een sociologisch onderzoek. Uitgangspunten en richtlijnen. Assen, Van Gorcum, 1960. 192 blz. Prijs ing. f 13,50.
- Dr. S. W. Couwenberg,* Het Nederlandse partijstelsel in toekomstperspectief. Pax, Den Haag, 1960. 171 blz. Prijs f 5,90.
- Hans Engel,* Musik und Gesellschaft. Bausteine zu einer Musiksoziologie. Max Hesses Verlag, Berlin, 1960. 384 blz. Prijs DM. 29,80.
- Michael S. Olmsted,* The small group. Random House studies in sociology. New York, 1959. 159 blz. Prijs ing. \$ 1.35.
- Gerhard Lüben,* Die Fundamente der freien geistigen Berufe. Deutscher Aertzte-Verlag, Keulen, 1959. 107 blz. Prijs DM. 9,80.
- Dr. med. Fritz Beske,* Der ärztliche Nachwuchs. Die Medizinstudierenden von 1947-1959. Deutscher Aertzte-Verlag, 1960. 98 blz. Prijs DM. 11,60.
- W. Langeveld,* Hoe leven wij? Inleiding tot de leer der samenleving. Tweede druk. Muusses, Purmerend, 1960. 168 blz. Prijs f 5,30.
- Bernard J. Siegel,* Biennial review of anthropology 1959. Stanford University Press, 1959. 273 blz. Prijs \$ 6.00.
- Prof. Dr. A. Querido,* Godshuizen en gasthuizen. Querido, Amsterdam, 1960. 215 blz. Prijs f 2,50.
- Fritz Sternberg,* The military and industrial revolution of our time. Frederick Praeger, New York, 1959. 359 blz. Prijs \$ 5,75.
- Echtscheiding.* Geschriften van de Prof. Mr. B. M. Teldersstichting, nr. 6. Den Haag. Martinus Nijhoff, 1960. 148 blz.
- Economisch Instituut voor de Middenstand,* Bedrijfsgegevens voor de detailhandel in woningtextiel en meubelen over 1958. Den Haag, 1960. 66 blz. Prijs f 2,50.
- De toekomst van het platteland — Uw toekomst.* Verslag van het congres van het Koninklijk Nederlands Landbouw-Comité oktober 1959 gehouden te Emmeloord. Den Haag, 1960. Prijs f 2,—.
- Dr. D. de Jonge,* Moderne woonidealen en woonwensen in Nederland. Vuga-boekerij (G. W. van der Wiel & Co.), Arnhem, 1960. 207 blz. Prijs f 14,80.
- Dr. G. H. Bast,* Ploegenarbeid in de industrie. Verslag van het sociologisch deel van een onderzoek. C.O.P., Van Loghum Slaterus, Arnhem, 1960. 275 blz. Prijs f 15,—.